

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 1957, sp. zn. Cz 61/57

Číslo: 88/1957

Právní věta:

V jedné žalobě mohou být žalovány jak osoby zavázané osobně, tak i osoby zavázané věcně (§ 412 o. s. ř.).

Co je rozmět účastenstvím ve věci ve smyslu § 134 odst. 1 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.04.1957

Spisová značka: Cz 61/57

Číslo rozhodnutí: 88

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada nákladů, Společníci v žalobě, Účastník, Žaloba

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalovaný Miroslav K. smlouvou ze dne 30. března 1953 koupil od spolužalovaných Dobroslava a Rudolfa K. ideální čtvrtinu nemovitosti zapsané ve vl. č. 125 poz. kn. kat. úz. K. V. za 20.000 Kčs st. peněz. Na celé této nemovitosti vázlo pod pol. C 153 zástavní právo pro úvěrovou pohledávku býv. Karlovarské záložny až do výše 50.000 Kčs ve starých penězích.

Žalovaný Miroslav K. smlouvou převzal na sebe bez souhlasu knihovní věřitelky část kauční pohledávky do výše 9.075 Kčs st. p.

Státní spořitelna jako právní nástupkyně býv. věřitelky podala žalobu na Rudolfa a Dobroslava K. o zaplacení zbytku knihovně zajištěné pohledávky v částce 7260 Kčs a na žalovaného Miroslava K., aby trpěl uspokojení vymáhané pohledávky ve výši 7260 Kčs z jedné čtvrtiny nemovitosti zapsané ve vl. č. 125 poz. kn. kat. úz. K. V. Při ústním jednání konaném dne 8. března 1956 změnila žalobkyně původní žalobní petit tak, že všichni tři žalovaní jsou povinni trpět uspokojení žalobkyně ze shora uvedené nemovitosti.

Žalobkyně se současně žalobou také domáhala, aby Miroslav K. společně s druhým a třetím žalovaným solidárně zaplatil náklady řízení.

Při ústním jednání konaném dne 12. dubna 1956 žalobkyně žalobu o zaplacení 7260 Kčs s přísl.

rozšířila také na žalovaného Miroslava K.

Lidový soud v Karl. Varech vyhověl žalobě ohledně všech tří žalovaných pokud šlo o jejich povinnost trpět uspokojení žalobkyně z nemovitosti, na níž vázlo zástavní právo. Naproti tomu, pokud šlo o zaplacení 7260 Kčs, vyhověl lidový soud žalobě toliko ohledně žalovaných Rudolfa a Dobroslava K.; žalobu proti Miroslavu K. v tom směru zamítl.

Konečně uvedeným rozsudkem byli všichni tři žalovaní uznáni povinnými zaplatit žalobkyni rukou společnou a nerozdílnou náklady řízení určené částkou 1615 Kčs.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že uvedeným rozsudkem lidového soudu v Karl. Varech, pokud jím bylo vysloveno, že třetí žalovaný Miroslav K. je povinen solidárně s prvním a druhým žalovaným zaplatit žalobkyni k rukám AP náklady řízení určené částkou 1615 Kčs, byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Podle § 412 o. s. ř. může v jedné žalobě žalovat nebo být žalováno několik osob, je-li předmětem řízení společné právo nebo společná povinnost anebo jsou-li tyto osoby (společníci) oprávněny nebo povinny v podstatě na témže skutkovém základu nebo na skutkovém základu v podstatě podobném. V daném případě jde na straně žalovaných Dobroslava a Rudolfa K. jednak o osobní závazek spočívající na obligačním důvodu, jednak o t. zv. žalobu zástavní, kdy se sbíhá osobní platební povinnost žalovaných s jejich povinností snášet, aby se věřitelka uspokojila ze zástavy poskytnuté žalobci.

Naproti tomu u žalovaného Miroslava K. jde o pravou hypotekární žalobu, poněvadž ohledně něho knihovni věřitelka nedala souhlas k rozdělení své úvěrové pohledávky a proto žalovaný ručí solidárně se spolužalovanými Rudolfem a Dobroslavem K. pouze věcně z důvodu zástavního práva.

Společná žaloba proti osobám zavázaným osobně a věcně je zcela možná, protože v takovém případě závazek všech žalovaných spočívá v podstatě na podobném skutkovém základě, přičemž závazek žalovaných Rudolfa a Dobroslava K. k zaplacení zahrnuje v sobě užší pojem závazku na trpění exekuce z poskytnuté zástavy, poněvadž tito žalovaní mohli být věřitelkou žalováni a exekuvováni jako osobní dlužníci neobmezeně do celého jejich jmění.

Z uvedených zásad tedy vyplývá, že v daném případě na straně žalovaných šlo o společníky ve smyslu § 412 o. s. ř., poněvadž prakticky jde na straně žalobkyně o stejný hospodářský výsledek, kterým žalobkyně sleduje zaplacení zbytku kauční pohledávky.

Podle § 134 odst. 1 o. s. ř. je-li několik účastníků, nesou náklady řízení podle poměru účastenství ve věci a stejně tak jsou oprávněni požadovat, po př. povinni nahradit náklady řízení.

Při výkladu pojmu „podle poměru účastenství ve věci“ je si nutno uvědomit, že účastenství ve věci zahrnuje v sobě jednak účastenství ve věci samé, jednak účastenství na řízení.

Účastenstvím ve věci samé se pak rozumí vztah určité osoby k vlastnímu předmětu rozhodování, který možno vyjádřit určitým podílem na něm.

Účastenstvím na řízení naproti tomu rozumíme podíl účastníka na řízení, t. j. jak se tohoto řízení účastník skutečně účastnil. S tohoto hlediska posuzováno nutno dovodit, že žalovaný Miroslav K. podlehl ve sporu pouze pokud šlo o jeho závazek z důvodu zástavního práva a jeho věcného ručení, naproti tomu pokud žalobkyně se domáhala na žalovaném Miroslavu K. přímého zaplacení, byla žaloba v tomto směru zamítnuta.

Na straně žalovaných Rudolfa a Dobroslava K. je situace poněkud jiná, poněvadž skutečnost, že i oni byli žalováni z důvodu svého věcného ručení, je celkem bezvýznamná, poněvadž jejich závazek na placení zahrnuje v sobě i užší závazek na trpění exekuce ze zástavy, poněvadž, jak již bylo dovozeno, žalobkyně mohla z titulu závazku na plnění vést exekuci neomezeně do celého jejich jmění. Lidový soud v Karl. Varech tedy porušil zákon, když nepřihlédl při výpočtu nákladů řízení k uvedeným zásadám a bude proto na lidovém soudu, aby v tomto směru znovu rozhodl a uvažil, zda nelze případně náklady vzájemně zrušit, resp. určit ve smyslu §m134 o. s .ř. náklady podle poměru účastenství ve věci, přičemž nelze u Miroslava K. brát jako podklad k výpočtu nákladů vymáhanou pohledávku 7260 Kčs, nýbrž menší hodnotu zástavy, kterou za nemovitost zaplatil, t. j. částku 4094 Kčs.